

זו של הקהלות התלושות בארצות-הפזורה החדשות, ועל-ידי כך מתגלה לנו הדבר היותר
 גורא לעתידותיה של יהדות חדשה זו: הדור הצעיר בקהלות הללו מוכרח לעיזב את
 היהדות; כי מה הוא מוצא בה זולת מתנחלים על כבוד ושלטון, רבנים מאובנים מן
 הדור הישן (ר' שלמה'לי) או רבנים-פספסנים מן הדור החדש (ד"ר הכלר), שאין בשניהם
 לא תורה מאירה ולא חכמה ולא אהבת-האומה, אלא הם עבדים נרצעים לפרנסים עריצים
 ולגבאים מטומטמים?—ומהיכן תבוא שם התחדשות-היהדות אם אף הציוניות הולכת ונעשית
 שם ענין של קבוצת-כספים בלבד, בלא תחית-הדת, בלא להלוחות של שירה לאומית
 ובלא פעולה רוחנית?

ציור מחרוד כזה לא ניתן עוד בספרותנו, ומצד זה יש ערך מרובה לרצאמה
 חדשה זו של הרצאמאטורגוס העברי הראשון.

* * *

ומן הרומאנים והספרדים והמחזה—אל השירים.

לפני השער האפל של דוד פוגל⁶⁾ הוא קובץ של שירים מוקדניים באמת.
 שבעים השירים הקטנים שבקובץ קשורים הם זה בזה בקשר פנימי; ואולם לא כל-כך בקשר
 תוכן כמו בקשר-השראה. מרגשים מאַסְרֵ לִינֵק של L'intruse ורבינדראנאט
 טאגור בקרבנות-זמרה שלו, אבל יש לו למשורה הצעיר גם משלו, כי מקורו
 הוא אופן-הרגשתו ומקורו הוא גם אופן-הבעתו, הולך בחושך הוא האדם: לא נדע
 עוד תחלה ואחריתו לא נדע אות-נר, הולכים אנו בדרך-החיים הארוכה-הקצרה
 כספרירים, כסימים: "צעדיר-אין-שמע אחרים ינער וחייד-און-שמע עומדים על גבם כליות
 פתוחים, רגע חודר האדם בעד החשיכה, כאילו מישש לבנו את המרחק, ואז הוא מעמיק
 לחזות, עובר יחיד את הגבו לים, ואולם זהו אך לרגע:

בְּלִדִים נִבְעָרוּם	דָּרָךְ יָמִים וְלֵילוֹת
שֵׁשׁ נֶעֱמַד בְּתַרְדֵּה	קָלְנוּ שְׂחֹחִים נִלְךְ
וּנְצַפָּה	יִבְהַשָּׂא
לִפְנֵי הַפֶּתַח	עַד הַנְּעִנּוּ
הַשֵּׁעַר הָאֶפֶל הַגָּדוֹל.	אֶל הַשֵּׁעַר הָאֶפֶל הַגָּדוֹל.

ומלא עצב הוא המשורה תוגת-רפיון, יגון-עולמים: שישני עברו אט מחירות,
 שנים נוסעות ומאים אין הזכה לו, הטבע נחלת-מורשה למשורה, אינה בשבילו אלא
 שמים דולפים ביוססגדיר, ואף האישה—שישנו רגונו של המשורר—לא לו היא:

בְּגִלִי אִישׁ לֹחֶסֶה—	אָמַר אִמְרָה אֶל הָאִשָּׁה:
לְמָה תִּשְׁעֵי מֵנִי?	חַי הָאֶפֶלִים
	נִקְסָכִים לְבִלְלֶךְ

אבל הכל ישועה ומתרחק ממנו, ורק המות, "השער האפל", מתקרב בצעדי-אין,
 ומה אנוש וכחו? ומה החיים? ומה התענוגות והאהבה והטבע אם הכל מסתתר בינע אחד
 מעבר לשער האפל, שאין חזרה ממנו? —

⁶⁾ דוד פוגל; לפני השער האפל, הוצאת "סהרי", ווינה 1923.

זהו תוכן השירים החדשים בצורתם ותונתם והישנים בתכנם של מר פוגל. עדיין לא השתחרר המשורר מיתרדהמורננות, שאף הוא כניטול הוא הומה, כשמדברים על החולף והעובר, אין נחיצות יתרה בדבר להזכיר את התנינולות ישכבר נשחטו או נטרפו, ואת אפרוחיהן, שכבר פתרו, ואם מתאים את הלילה הנזול ומשחרר רך סביב יפיה השוקמי של האהובה, אין מן הצורך כלל וכלל לסיים: "וגע קצות שרדי" (שיר XVI, עמ' 19), אין לעשות כך לא משום צניעות, אלא משום — הוסרמדה, הכשרון המבוגר יודע לא רק מה לו מה, אלא גם מה ל ש ת ו ק: היכן ל ע מ ו ר ה, וזה עדיין לא תמד ידוע למר פוגל, ולפיכך מוצאים אנו בתוך השירים הצנועים והענומים הללו פעם אחר פעם חרוזים כאלה: "בדמות זכוכדקמה אעמוד לי הומס על גב עת שךך פתור החולם" (שיר XIII, עמ' 16); והאהובה אומרת: "מה יערגו שני שרדי הקטנים, החורים, אליך, דודי" (גם רחמי ירעד חרש בנעגועיו אל הילד, ובין גבעות שרדי הירגענועים רוח תכולה תתע הריש אף תח ליק לכרסי הנמתי" (שיר XXIII, עמ' 26 — 27), זהו — הוסרמעם, מחלל את שלותהגון שבספר, אך נזכרהנא, שלפנינו משורר צעיר, אלה הן מחלות הילדות, שעוברות עם התבגרותהכשרון, ושלפנינו כשרון אמת, מקורי עמוק — בזה אין לי שום ספק.

ואחרון, אחרון הכיב.

דוד שמעוניובין, אחד מן הכוכבים הגדולים של שירתנו כתב בשנים האחרונות שורה ארוכה של אידיוליות. לפני בצורת חוכרות מיוחדת רק שליש מהן: "יער בחרדה", "ובלעהגלונים" ו"מאגדותצפת"⁷. הדבר הראשון, שעולה על הלב מאלו, הוא — השפעת טישה ניתובסקי, הרי טשרניחובסקי הוא יוצר האידיוליה העברית החדשה, ואולם ההבדל גדול הוא בין האידיוליות של טשרניחובסקי ובין אותן של שמעוניובין לא רק בנושאים, אלא גם בהבעה, טשרניחובסקי הוא יותר מרוכז ועמוק ביחס לתוכנהנושא, עם כל הרחבות שבצורההאידיוליות שלו, והוא גם יותר צייר פלאסטי—אפילו יותר ממה שהורשה באידיוליות, שמעוניובין הוא יותר רך ויותר בהיר ויותר—נשגב, כשמנאפיסמון נזלים החרוזים באידיוליות של שמעוניובין, אין פגימות, אין הפתעות—מה שלפעמים מעטיק את האידיוליות של טשרניחובסקי ולפעמים עושה אותן קשותהכבדה, ובכן — לאאידיוליות, הכל בהיר באידיוליות של שמעוניובין כשמים הבחרים של ארצנו, הכל רחב כרחכות השרון, שמשוררנו הארצישראלי הנשגב שובן בתוכו, וצער החיים וצער העולם המתהווה כאן וצער האומה הישנההחדשה, שמתפתלת ביסודיהגאולה וביחד עם זה כאילו אינה רוצה ואינה יכולה להגאל כלל, מצאו להן בטוי יחידבמינו באידיוליות של שמעוניובין, אמת יש בהן, אמת חיונית מרה, אבל היא מובעת באופן אידילי, עד שכמעט הומה, כאילו נישל עיקצה, ואין אידיאליזאציה בהן; עוברים לפנינו זקנים וצעירים, אכרים ופועלים, אגפאטורים ועגלונים, רוסים טפוסים ותימנים טפוסים ותר וותר, בלויים והלוצים, קרימאים בעליר גוף וגרמניים רוחניים, מסיעתו של בובה; ולכל אחד — מעלותיו הגדולות, ולכל אחד — קטנותהמוחקן שלו והצדדים המגוחכים שבו, ושלוחה אפית נשגבת משתפכת על

⁷ דוד שמעוניובין; יער בחרדה (אידיוליה), ובל העלונים (אידיוליה); מאגדות צפת (ספרים עמיתים של העל הצעיר, חוברות, ב' ד'ה' גם ו'—ז'), חליב, הכיב, תרפ"א—תרפ"ג.